MAHALLA TIZIMIDA YOSHLAR BILAN ISHLASH AMALIYOTI VA TAKOMILLASHTIRISH YO‘LLARI

To‘lanboyev Shavkatbek G‘ayratbek o‘g‘li
Andijon davlat pedagogika instituti
Ma’naviyat asoslari yo‘nalishi magistranti
Doi: https://doi.org/10.5281/zenodo.20136737

Annotatsiya. Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasida mahalla tizimida yoshlar bilan ishlashning amaliy holati, mavjud muammolar hamda ularni bartaraf etish yo‘llari tahlil qilinadi. Mahalla institutining yoshlar tarbiyasidagi o‘rni, ijtimoiy faollikni oshirishdagi ahamiyati ochib beriladi. Shuningdek, yoshlar bilan ishlash tizimini takomillashtirish bo‘yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ilgari suriladi.

Kalit so‘zlar: Mahalla, yoshlar siyosati, ijtimoiy institut, tarbiya, fuqarolik jamiyati, yoshlar bilan ishlash, profilaktika, bandlik, ma’naviyat, ijtimoiy faollik

Kirish. Bugungi kunda O‘zbekiston Respublikasida yoshlar siyosati davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Aholining katta qismini yoshlar tashkil etgani bois, ularning har tomonlama barkamol bo‘lib voyaga yetishi jamiyat taraqqiyotining muhim omili hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, mahalla instituti yoshlar bilan ishlashda eng muhim ijtimoiy tuzilmalardan biri sifatida faoliyat yuritmoqda.

Mahalla — bu nafaqat hududiy birlik, balki ijtimoiy, ma’naviy va tarbiyaviy muhitni shakllantiruvchi muhim institutdir. Ayniqsa, yoshlar bilan ishlash, ularning muammolarini aniqlash va hal etishda mahallaning o‘rni beqiyosdir.

Asosiy qism.

1. Mahalla tizimida yoshlar bilan ishlashning amaliy holati.

O‘zbekistonda mahalla tizimi yoshlar bilan ishlashda bir qator muhim vazifalarni bajaradi. Jumladan:Yoshlarning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish; Ularni kasb-hunarga yo‘naltirish; Jinoyatchilik va huquqbuzarliklarning oldini olish; Ijtimoiy muammolarni aniqlash va bartaraf etish; Mahallalarda “Yoshlar yetakchisi” lavozimining joriy etilishi bu boradagi ishlarni yangi bosqichga olib chiqdi. Ushbu tizim orqali har bir mahallada yoshlarning muammolari o‘rganilib, individual yondashuv asosida hal etilmoqda.Shuningdek, “Yoshlar daftari” tizimi orqali ijtimoiy himoyaga muhtoj yoshlar aniqlanib, ularga moddiy va ma’naviy yordam ko‘rsatilmoqda.Lekin shunday harakatlarga qaramay mahalla tizimida yoshlar bilan ishlashda qator muammolar ham mavjud:

Birinchidan, ayrim hududlarda yoshlar bilan ishlash tizimi yetarli darajada samarali tashkil etilmagan. Bu esa yoshlarning ijtimoiy faolligiga salbiy ta’sir ko‘rsatadi.

Ikkinchidan, yoshlar yetakchilarining malakasi va tajribasi har doim ham yetarli emas. Bu esa muammolarni chuqur tahlil qilish va samarali yechim topishga to‘sqinlik qiladi.

Uchinchidan, yoshlarning bandligini ta’minlashda muammolar mavjud. Ishsizlik yoshlar orasida turli salbiy holatlarning yuzaga kelishiga sabab bo‘lishi mumkin.

To‘rtinchidan, ayrim mahallalarda infratuzilmaning yetarli emasligi (sport maydonchalari, kutubxonalar, to‘garaklar) yoshlarning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etishga to‘sqinlik qiladi.

Mahalla tizimida yoshlar bilan ishlashni yanada rivojlantirish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish maqsadga muvofiq deb hisoblayman.

1. Kadrlar salohiyatini oshirish

Yoshlar yetakchilari va mahalla xodimlari uchun muntazam treninglar, seminarlar tashkil etish zarur. Bu ularning bilim va ko‘nikmalarini oshiradi.

2. Raqamlashtirish tizimini kengaytirish

Yoshlar bilan ishlash jarayoniga zamonaviy axborot texnologiyalarini joriy etish orqali muammolarni tezkor aniqlash va hal qilish mumkin.

3. Bandlikni ta’minlash

Yoshlarni tadbirkorlikka jalb qilish, ularga imtiyozli kreditlar ajratish, kasb-hunar o‘rganish imkoniyatlarini kengaytirish zarur.

4. Ijtimoiy infratuzilmani rivojlantirish

Mahallalarda sport maydonchalari, kutubxonalar va madaniy markazlarni ko‘paytirish yoshlarning bo‘sh vaqtini samarali tashkil etishga xizmat qiladi.

5. Hamkorlikni kuchaytirish

Mahalla, ta’lim muassasalari, huquqni muhofaza qiluvchi organlar va nodavlat tashkilotlar o‘rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash lozim.

6. Individual yondashuvni kuchaytirish

Har bir yoshning qiziqishi, qobiliyati va muammosidan kelib chiqib ishlash tizimini yo‘lga qo‘yish samaradorlikni oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, mahalla tizimi yoshlar bilan ishlashda muhim o‘rin tutadi va jamiyat barqarorligini ta’minlashda katta ahamiyatga ega. Hozirgi kunda bu tizim sezilarli darajada rivojlangan bo‘lsa-da, uni yanada takomillashtirish zarur.Yoshlar bilan ishlashda zamonaviy yondashuvlarni qo‘llash, infratuzilmani rivojlantirish va kadrlar salohiyatini oshirish orqali yuqori natijalarga erishish mumkin. Mahalla tizimini kuchaytirish esa o‘z navbatida jamiyatning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. “Yoshlarga oid davlat siyosati to‘g‘risida”gi Qonun.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar siyosatiga oid farmon va qarorlari.
4. Mahalla va oilani qo‘llab-quvvatlash vazirligi materiallari.
5. Ijtimoiy pedagogika va yoshlar bilan ishlashga oid ilmiy adabiyotlar.
6. Internet manbalari (statistika va tahliliy maqolalar).